

პოლოტიკანობა აფხაზეთში

(1907)

ამჟამად აფხაზებს ორი მოტრფიალე ჰყავს. ერთნი ცდილობენ სრულიად დაამორთონ იგინი საქართველოს, გაიმარტოვონ და გადიბირონ თავისკენ. მეორენი მონატრული არიან დაიცვან ისტორიული კავშირი აფხაზებისა ქართველებთან.

ეს ორი მოწინააღმდეგენი სხვადასხვა ხერხს ხმარობენ თავისი წადილის მისაღწევად. პირველნი სწერენ კიდეც და შესაბამ საქმეებსაც აკეთებენ: ქმნიან ფაქტებსა და ამ ფაქტების ძალით იმედი აქვთ ლელო გაიტანონ. მეორენი მხოლოდ ბუზღუნობენ, სჩივიან, სწერენ კორესპონდენციებს გაზეთებში, სადაც თავის უკმაყოფილებას აცხადებენ, საქმით კი არაფერს აკეთებენ. ამ დალოცვილებს დავიწყებით ის საანბანო ჭეშმარიტება, რომ უკუღმართის საქმის ძლევა შეიძლება მხოლოდ წაღმართი საქმით და არა ცარიელი სიტყვით, - ფაქტის გაქარწყლება ძალუმს მარტო ფაქტსავე და არა ლიტონს სიტყვასა.

ისტორიულის ერთობის დამცველთ აფხაზთა და ქართველთა შორის რიგიანად ვერ შეუგნიათ, რომ ძველებური ხერხით და ტაქტიკით ახლა აღარ ძალუმთ ფონს გავიდნენ, რადგანაც ახალნი გარემოებანი ახალს ტაქტიკას თხოულობენ.

რამი უნდა მდგომარეობდეს ეს ტაქტიკა? ამის პასუხად ერთობის მოციქულებს განვუზიარებ ჩვენი ჩრდილოელ მეზობლების - ოსების მოქმედებას უკანასკნელს ხანაში. ამათ ისარგებლეს ქართული „დედა-ენით“ და მოკლე ხნის განმავლობაში შექმნეს „ოსული დედა-ენა“. რადგან სურათების დამზადება დიდს ხარაჯს ითხოვს, მეზობლურად ითხოვეს ქართველებისაგან კლიშები, რომელნიც მათ სრულიად უფასოდ დაეთმოთ. სულ ორი თვე არ იქნება, რაც ეს „დედა-ენა“ დაბეჭდეს და ამ მოკლე ხნის განმავლობაში მოფინეს ხალხში. ზედ მიაყოლეს თარგმანი ქართულის საყმაწვილო მოთხრობებისა. პირველად გადათარგმნეს, სომხებისათვის, „იავნანამ რა ჰქნა?“, ითხოვეს „წერა-კითხვის საზოგადოებისაგან“ მოთხრობის კლიშეები და შეუდგნენ ბეჭდვასა. სთარგმნიან აგრეთვე ქართულიდან სხვა მოთხრობებსაც.

თუ სოხუმელი ერთობის მოციქულნი ამ მაგალითს ჩაუკვირდებიან, ადვილად მიხვდებიან, თუ რა გზას უნდა დაადგნენ პოლიტიკანების გასაცრუებლად და თავისი მისწრაფების განსახორციელებლად... სოხუმში მოიპოვებიან როგორც ქართველი, ისე აფხაზი პედაგოგები. მათ ადვილად შეუძლიანთ რამდენისამე თვის განმავლობაში შეადგინონ შეერთებული ძალით აფხაზური „დედა-ენა“ და დაბეჭდონ იგი.

თუ ადგილობრივ ვერ შესძლებენ ამ წიგნების დაბეჭდვას, გამოუგზავნონ თბილისში „წერა-კითხვის საზოგადოებას“ და იგი დიდი სიამოვნებით გამოსცემს თავისი ხარჯით.

რაც შეეხება წირვა-ლოცვის შემოღებას აფხაზურს ენაზე, ყოველგვარი ირონია, დაცინვა, მასხრად აგდება და წინააღმდეგობა დიდს უტაქტობას წარმოადგენს. აქაც ბუზღუნის მაგივრად მეგრელებმა ფაქტი უნდა დაუპირდაპირონ ფაქტსა: კარგი წირვა-ლოცვის და გალობს მოწყობა ქართულ ენაზე სომხუმში და სხვა ადგილებშიაც, რომელიც დღემდე თითქმის აკრძალული იყო და რისასაც სრულს ნებას აძლევს ახალი კანონი სარწმუნოების თავისუფლებისა. ქართულს ღვთისმსახურებას აფხაზთა ყური ისმენდა მრავალის საუკუნოების განმავლობაში, შეჩვეულია მასთან და საღმრთო ენის სახელი და პატივი აქვს მათ შორის...

თუ შეგნებული აფხაზები დაახლოვებით გაიცნობენ თავისი სამშობლოს წარსულს, ცხადათ დარწმუნდებიან, რომ აფხაზეთი მხოლოდ იმ საუკუნოებში სტკებოდა კეთილდღეობით და

კაი სახელით, როცა შეკავშირებული იყო საქართველოსთან პოლიტიკურად, სარწმუნოებით და ღვთისმსახურებით. მეტსაც შეიტყობენ. მაშინ აფხაზეთი სათავეში უდგა მთელ დასავლეთ საქართველოსა, რომელსაც აფხაზების სახელმწიფო ერქვა. მაგრამ როცა ისტორიის უკუდმართმა ტრიალმა იგი მოსწყვიტა საქართველოს და გაამარტოვა, აფხაზები უკან-უკან წავიდნენ, დაეცნენ, გაველურდნენ, ერის ნაცვლად წარმოადგენენ ერთ მუჭა თემს, რომელსაც გაქრობა ემუქრება, თუ პოლიტიკანებმა გააცალკევეს, გაიმარტივეს და მოსწყვიტეს საქართველოსა. მტკიცე კავშირი კი მეგრელებთან და სხვა ქართველებთან წელში გამართავს აფხაზებს, ზურგს გაუმაგრებს, ძალას და ღონეს მისცემს და კარგის მომავლის იმედით ადავსებს.

პირადად ჩვენ მზად ვართ ყოველი დახმარება აღმოვუჩინოთ, შეძლებისდაგვარად, ტრადიციულის ძმობის და ერთობის მოციქულებს, მეტადრე ახალის მწიგნობრობის შექმნასა და გამოცემაში.